

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów

(311501)



Technicy mechanicy

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów (311501)

Technicy mechanicy

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów (311501)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [225]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce autorskie wykonane przez zespół ekspercki.



Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji – PIB
26-600 Radom, ul. K. Pułaskiego 6/10, tel. centr. (048) 364-42-41, fax (048) 364-47-65
e-mail: instytut@itee.radom.pl <http://www.itee.radom.pl>

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący	3
2. OPIS ZAWODU	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	8
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	9
2.7. Zawody pokrewne	9
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	10
3.1. Zadania zawodowe	10
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Wykonywanie badań technicznych pojazdów zgodnie z procedurami	10
3.3. Kompetencje społeczne	12
3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu	12
3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji	13
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO	13
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	13
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	14
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	16
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie	17
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	17
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	17
7. SŁOWNIK POJĘĆ	19
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	19
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	21

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów 311501

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Diagnosta pojazdów.
- Diagnosta samochodowy.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 3115 Mechanical engineering technicians.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe), źródeł internetowych oraz wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie SPO RZL (2006-2007) „Opracowanie i upowszechnianie krajowych standardów kwalifikacji zawodowych”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Wortalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w październiku 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Tomasz Kupidura – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Radosław Niemczewski – Stacja Kontroli Pojazdów i Serwis Pojazdów CKP, Pleszew.
- Jan Pałka – Zespół Szkół Technicznych w Mikołowie, Mikołów.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Dorota Koprowska – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Jarosław Sitek – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Marcin Kowalik – Centrum Edukacji Zawodowej, Stalowa Wola.
- Gracjan Piersa – Fundacja Instytut Patrium, Warszawa.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Jerzy Gorgoń – Stowarzyszenie Rzeczoznawców Techniki Samochodowej i Ruchu Drogowego, Radom.
- Mariusz Szymańczak – Radomska Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT, Radom.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów jest odpowiedzialny za przeprowadzanie badań technicznych pojazdów, ocenę stanu technicznego pojazdu z wykorzystaniem specjalnej aparatury techniczno-pomiarowej i metod badań.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów ocenia stan techniczny pojazdów bez ich demontażu lub tylko z demontażem częściowym.

Badania przeprowadza przy wykorzystaniu specjalnej aparatury techniczno-pomiarowej i metod badań. Ocenia stan techniczny poszczególnych układów i zespołów pojazdów na podstawie analizy wartości parametrów stanu w porównaniu z wartościami parametrów podanych przez producenta w instrukcjach eksploatacji pojazdów. Ocenia również, czy wartości te są zgodne z rozporządzeniem w sprawie warunków technicznych pojazdów oraz zakresu ich niezbędnego wyposażenia. Określa rodzaj i zakres koniecznych napraw pojazdu oraz sprawdza jego stan po wykonanych naprawach.

Zadania diagnosty uprawnionego do wykonywania badań technicznych pojazdów są ściśle określone w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury w sprawie zakresu i sposobu przeprowadzania badań technicznych pojazdów oraz wzorów dokumentów stosowanych przy tych badaniach.

Najważniejszym zadaniem diagnosty uprawnionego jest dopuszczenie bądź niedopuszczenie pojazdu do ruchu. Decyzję taką podejmuje na podstawie oceny stanu technicznego pojazdu.

WAŻNE:

Badania techniczne pojazdów mogą wykonywać tylko uprawnieni diagności. **Diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów** wykonuje pracę zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi. Dlatego powinien na bieżąco uzupełniać swoją wiedzę z tego zakresu.

Sposoby wykonywania pracy

Diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów wykonuje pracę ręcznie i mechanicznie z zastosowaniem właściwych narzędzi oraz sprzętów i urządzeń. Jego praca polega na:

- wykonywaniu badań technicznych zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- stosowaniu odpowiednich metod i technik kontrolowania stanu technicznego pojazdów,
- sprawdzaniu i identyfikowaniu pojazdu oraz danych zawartych w dowodzie rejestracyjnym i w Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców (CEPiK)²,
- prowadzeniu ewidencji przeprowadzonych badań technicznych.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2, 3.3 i 3.4. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Praca **diagnosty uprawnionego do wykonywania badań technicznych pojazdów** może być wykonywana na odpowiednio przygotowanych, wyposażonych w odpowiedni sprzęt diagnostyczny i odebranych przez Transportowy Dozór Techniczny okręgowych i podstawowych stacjach kontroli pojazdów.

Stacja kontroli pojazdów jest specyficznym miejscem pracy ze względu na to, że diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów ma kontakt z wieloma narzędziami i urządzeniami kontrolno-pomiarowymi, mechanicznymi oraz szkodliwymi i niebezpiecznymi substancjami, takimi jak spaliny, paliwa, oleje, autogaz (mieszanina gazów: propanu i butanu), płyny eksploatacyjne itp. Pomieszczenia, gdzie wykonywana jest praca, posiadają zazwyczaj oświetlenie dzienne i sztuczne oraz wentylację mechaniczną wywiewną.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- ścieżkę (linię) diagnostyczną⁷,
- urządzenie rolkowe do kontroli działania hamulców,
- urządzenia pływowe (najazdowe) do kontroli działania hamulców,
- opóźnieniomierz do kontroli działania hamulców,
- przyrząd do kontroli geometrii ustawienia kół i osi pojazdów,
- przyrządy do wymuszania kontrolowanego nacisku na mechanizm sterowania hamulcem najazdowym przyczepy,
- urządzenie do kontroli skuteczności tłumienia drgań zawieszenia pojazdu o dopuszczalnej masie całkowitej do 3,5 ton,
- przyrządy do pomiaru w szybach pojazdu współczynnika przepuszczalności światła,
- elektroniczny detektor gazów do kontroli szczelności instalacji gazowej,
- urządzenie do podnoszenia całego pojazdu, osi pojazdu,
- przyrząd do pomiaru i regulacji ciśnienia powietrza w ogumieniu pojazdu,
- przyrząd do pomiaru ustawienia i światłości świateł pojazdu,
- miernik poziomu dźwięku (decybelomierz),
- dymomierz³,
- przyrząd do kontroli złącza elektrycznego pojazd-przyczepa,
- urządzenie do wymuszania szarpnięć kołami jezdnyymi pojazdu,
- analizator spalin¹,
- manometr⁶,
- miernik głębokości bieżnika opon,
- komputer/laptop,
- czytniki informacji diagnostycznych do układów OBDII/EOBD (On Board Diagnostic II/European On Board Diagnostic)⁸,
- narzędzia monterskie specjalistyczne i ogólnego przeznaczenia (np. klucze dynamometryczne⁵, klucze wewnętrzne i zewnętrzne płaskie, nasadowe lub nastawne, wkręta)
- narzędzia specjalne (np. różnego rodzaju ściągacze),

- odciąg spalin,
- kanał diagnostyczny z instalacją nawiewną i wyciągową.

Organizacja pracy

Diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów w zależności od miejsca pracy, wykonywanych zadań i liczby zatrudnionych osób w stacji kontroli pojazdów, może swą pracę wykonywać indywidualnie lub w zespole 2-3 osobowym (gdy konieczna jest wzajemna pomoc). Praca przebiega zazwyczaj w systemie jedno- lub dwuzmianowym, w stałych godzinach pracy.

WAŻNE:

Przed przystąpieniem do pracy ze sprzętem diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów musi sprawdzić jego prawidłowe działanie. Jeśli zauważy jakąkolwiek nieprawidłowość, powinien niezwłocznie przerwać pracę i zgłosić zauważone nieprawidłowości przełożonemu.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów może być narażony na zagrożenia:

- mechaniczne (w tym urazy na skutek przewrócenia, poślizgnięcia na śliskiej powierzchni, skaleczeń, otarć, zgnieceń, uderzeń, porażenia prądem elektrycznym, zranienia podczas obsługi sprzętu wykorzystywanego w zakładzie oraz przez obracające się części pojazdu, poparzenia poprzez kontakt z mocno nagrzanymi elementami silnika, np. układ wydechowy),
- chemiczne (olej napędowy i oleje mineralne, benzyna, gaz (LPG, CNG, LNG) – możliwość podrażnienia, płyny chłodnicze, spaliny zawierające tlenek węgla, tlenki siarki, tlenki azotu, aldehydy, metale ciężkie, zawarte w bardzo wielu substancjach wchodzących w skład płynów, smarów, środków czyszczących, paliw itp.).

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu,
- sprawność zmysłu dotyku,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność układu mięśniowego,
- sprawność układu oddechowego,
- sprawność narządów równowagi;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- rozróżnianie barw,
- ostrość wzroku,
- ostrość słuchu,
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- zręczność rąk,
- zręczność palców,
- czucie dotykowe,
- zmysł równowagi,
- spostrzegawczość;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność koncentracji uwagi,
- rozumowanie logiczne,
- uzdolnienia techniczne,
- współdziałanie i współpraca w zespole (grupie),
- zdolność podejmowania szybkich i trafnych decyzji;

w kategorii cech osobowościowych

- rzetelność,
- dokładność,
- gotowość do współdziałania,
- komunikatywność,
- asertywność,
- odporność emocjonalna,
- odpowiedzialność za działania zawodowe,
- samodzielność,
- samokontrola,
- dbałość o jakość pracy,
- wytrwałość i cierpliwość,
- odpowiedzialność za innych,
- stanowczość,
- sumienność.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.4. Kompetencje społeczne; 3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów powinien odznaczać się ogólnym dobrym stanem zdrowia oraz sprawnością ruchową. W tym zawodzie wszystkie realizowane czynności wymagają precyzji, rzetelności, dokładności oraz wysokiego poziomu koordynacji wzrokowo-ruchowej. Od tego w dużej mierze zależy prawidłowa ocena stanu technicznego pojazdu, a tym samym bezpieczeństwo kierowcy i innych użytkowników dróg.

Przeciwwskazaniami do podjęcia pracy w zawodzie diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów m.in. są:

- wady wzroku niedające się korygować szklami optycznymi, np. astygmatyzm, brak widzenia obuocznego, daltonizm,
- zaburzenia koordynacji wzrokowo-ruchowej,
- zmiany anatomiczne i czynnościowe ograniczające sprawność rąk i palców, zaburzenia dużego stopnia ruchliwości w stawach biodrowych, kolanowych i skokowych,
- zaburzenia słuchu,
- zaburzenia równowagi, napady drgawkowe i inne schorzenia powodujące utratę przytomności.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2018 r.) do podjęcia pracy w zawodzie **diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów** wymagane jest uzyskanie uprawnień do wykonywania badań technicznych pojazdów. Tylko uprawniony diagnosta zatrudniony w stacji kontroli pojazdów może wykonywać badania techniczne pojazdów. Wymagania dotyczące wykształcenia i praktyki określa ustawa Prawo o ruchu drogowym. Kandydat powinien posiadać:

- średnie wykształcenie techniczne lub wykształcenie średnie branżowe o specjalności samochodowej i udokumentowany rok praktyki w stacji kontroli pojazdów lub w zakładzie (warsztacie) naprawy pojazdów na stanowisku kontroli lub naprawy pojazdów, albo
- średnie wykształcenie techniczne lub wykształcenie średnie branżowe o specjalności innej niż samochodowa i udokumentowane 2 lata praktyki w stacji kontroli pojazdów lub w zakładzie (warsztacie) naprawy pojazdów na stanowisku kontroli lub naprawy pojazdów, albo
- wyższe wykształcenie w obszarze nauk technicznych o specjalności samochodowej i udokumentowane 6 miesięcy praktyki w stacji kontroli pojazdów lub w zakładzie (warsztacie) naprawy pojazdów na stanowisku kontroli lub naprawy pojazdów, albo
- wyższe wykształcenie w obszarze nauk technicznych o specjalności innej niż samochodowa i udokumentowany rok praktyki w stacji kontroli pojazdów lub w zakładzie (warsztacie) naprawy pojazdów na stanowisku kontroli lub naprawy pojazdów.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Uprawnienie do wykonywania badań technicznych pojazdów nadaje starosta (lub prezydenta miasta na prawach powiatu), jeśli spełnione zostaną następujące wymagania:

- posiadanie wymaganego wykształcenia technicznego i praktyki,
- odbycie wymaganego szkolenia oraz zdanie egzaminu kwalifikacyjnego.

Podjęcie pracy w zawodzie diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów ułatwiają:

- dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe w pokrewnym zawodzie szkolnym technik pojazdów samochodowych,
- świadectwa potwierdzające kwalifikacje MG.12 Obsługa, diagnozowanie oraz naprawa elektrycznych i elektronicznych układów pojazdów samochodowych lub MG.18 Diagnozowanie i naprawa podzespołów i zespołów pojazdów samochodowych oraz MG.43 Organizacja i prowadzenie procesu obsługi pojazdów samochodowych, w pokrewnym zawodzie (szkolnym) technik pojazdów samochodowych.

Dodatkowymi atutami przy zatrudnianiu diagnosty uprawnionego do wykonywania badań technicznych pojazdów są m.in.:

- suplementy Europass (w języku polskim i angielskim), wydawane na prośbę zainteresowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne,
- zaświadczenie ukończenia szkolenia w zakresie dotyczącym badań technicznych pojazdów,
- prawo jazdy co najmniej kategorii B.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Pracownik w zawodzie **diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów** ma możliwość:

- rozpocząć pracę na stanowisku pomocnika, a następnie wraz z nabyciem doświadczenia zawodowego awansować na samodzielne stanowisko,
- po nabyciu dalszego doświadczenia zawodowego, kompetencji organizacyjnych i w obszarze kierowania ludźmi – awansować na stanowisko brygadzysty nadzorującego pracę małego zespołu pracowników zatrudnionych przy prowadzeniu badań technicznych pojazdów samochodowych,
- po uzyskaniu wykształcenia średniego i zdaniu matury, dalej kształcić się na uczelni wyższej na kierunkach i w specjalnościach związanych z techniką samochodową i awansować na stanowisko kierownicze,
- założyć i prowadzić działalność gospodarczą związaną z wykonywaniem badań technicznych pojazdów,
- rozszerzać swoje kompetencje zawodowe poprzez podejmowanie kształcenia i/lub szkolenia w zawodach pokrewnych.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów** nie ma bezpośredniej możliwości potwierdzania oraz walidacji kompetencji zawodowych w edukacji formalnej.

Uprawnienie do wykonywania badań technicznych pojazdów otrzymać można od starosty (lub prezydenta miasta na prawach powiatu), po spełnieniu następujących wymagań: należy posiadać wymagane wykształcenie techniczne i praktykę, oraz odbyć wymagane szkolenie i zdać egzamin kwalifikacyjny w Transportowym Dozorze Technicznym.

Okręgowe Komisje Egzaminacyjne oferują możliwość potwierdzania kompetencji zawodowych przydatnych w zawodzie diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów, wchodzących w skład zawodu (pokrewnego) technik pojazdów samochodowych, w zakresie kwalifikacji:

- MG.12 Obsługa, diagnozowanie oraz naprawa elektrycznych i elektronicznych układów pojazdów samochodowych lub MG.18 Diagnozowanie i naprawa podzespołów i zespołów pojazdów samochodowych,
- MG.43 Organizacja i prowadzenie procesu obsługi pojazdów samochodowych.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Kontroler stanu technicznego pojazdów	311503
Technik mechanik budowy środków transportu	311505
Technik mechanik eksploatacji środków transportu	311506
Technik mechanizacji rolnictwa ^S	311512
Technik pojazdów samochodowych ^S	311513

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Przygotowywanie stacji kontroli pojazdów do wykonania badania technicznego.
- Z2 Przygotowywanie pojazdu do wykonania badania technicznego na stacji kontroli pojazdów.
- Z3 Przeprowadzanie badania technicznego pojazdu przy wykorzystaniu specjalnych urządzeń techniczno-pomiarowych i metod badań.
- Z4 Prowadzenie ewidencji przeprowadzonych badań technicznych pojazdów zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Wykonywanie badań technicznych pojazdów zgodnie z procedurami

Kompetencja zawodowa Kz1: Wykonywanie badań technicznych pojazdów zgodnie z procedurami obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Przygotowywanie stacji kontroli pojazdów do wykonania badania technicznego	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Przepisy oraz zasady bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony ppoż., ochrony środowiska naturalnego; - Zasady organizacji stanowiska pracy diagnosty; - Instrukcję obsługi urządzeń stanowiących wyposażenie stacji kontroli pojazdów; - Zasady wzorcowania urządzeń kontrolno-diagnostycznych; - Zasady aktualizowania na tablicy informacyjnej danych dotyczących uprawnień diagnostów, tabeli opłat za badania techniczne, aktów prawnych powiązanych z prowadzeniem badań technicznych pojazdów i innych; - Zasady przygotowywania stanowisk do obsługi kasy fiskalnej i komputera z oprogramowaniem do prowadzenia i ewidencji badań technicznych pojazdów.	- Przestrzegać zasad i przepisów BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska naturalnego; - Organizować stanowisko pracy zgodnie z zasadami ergonomii; - Przygotowywać specjalistyczne urządzenia wyposażenia stacji kontroli pojazdów do wykonania badania technicznego; - Sprawdzać ważność świadectw wzorcowania urządzeń kontrolno-diagnostycznych i ustalać terminy ich ponownego przeprowadzania; - Aktualizować na tablicy informacyjnej dane dotyczące uprawnień diagnostów, tabeli opłat za badania techniczne, aktów prawnych powiązanych z prowadzeniem badań technicznych pojazdów i inne; - Przygotowywać stanowiska do obsługi kasy fiskalnej i komputera z oprogramowaniem do prowadzenia i ewidencji badań technicznych pojazdów.

Z2 Przygotowywanie pojazdu do wykonania badania technicznego na stacji kontroli pojazdów	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Podstawy ergonomii pracy diagnosty uprawnionego do badań technicznych pojazdów; - Dokumentację pojazdu mechanicznego wymaganą podczas prowadzenia badania technicznego pojazdu; - Zasady sprawdzania danych identyfikacyjnych pojazdu;	- Przyjmować od klientów zlecenia na wykonanie oceny stanu technicznego pojazdu; - Ustalać z klientem termin przeprowadzenia badania i wprowadzać zlecenia do harmonogramu pracy stacji diagnostycznej; - Sprawdzać dane identyfikacyjne pojazdu; - Wykonywać wstępne oględziny pojazdu przed

• Procedurę wykonywania wstępnych oględzin pojazdu przed wprowadzeniem na linię diagnostyczną; • Metody wprowadzania pojazdu na linię diagnostyczną.	wprowadzeniem na linię diagnostyczną; • Wprowadzać pojazd na linię diagnostyczną.
---	--

Z3 Przeprowadzanie badania technicznego pojazdu przy wykorzystaniu specjalnych urządzeń techniczno-pomiarowych i metod badań

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Przepisy oraz zasady BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska naturalnego w trakcie przeprowadzania badania technicznego pojazdu; • Przepisy rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie zakresu i sposobu przeprowadzania badań technicznych pojazdów oraz wzorów dokumentów stosowanych przy tych badaniach; • Procedury wykonywania badań technicznych pojazdów: okresowych, dodatkowych, zgodności z warunkami technicznymi; • Zasady obsługi urządzeń techniczno-pomiarowych na stanowisku linii diagnostycznej; • Zasady oceniania stanu technicznego pojazdu na podstawie wyników badań diagnostycznych; • Przyczyny niesprawności pojazdów uniemożliwiające dopuszczenie ich do ruchu; • Procedury oceny prawidłowości wykonania działań diagnostycznych pojazdów; • Zasady umieszczania numer identyfikacji nadwozia pojazdu; • Procedury wydawania w szczególnych przypadkach zastępczych tabliczek do identyfikacji pojazdu.	• Przestrzegać zasad i przepisów BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska naturalnego w trakcie przeprowadzania badania technicznego pojazdu; • Stosować przepisy w sprawie zakresu i sposobu przeprowadzania badań technicznych pojazdów oraz wzorów dokumentów stosowanych przy tych badaniach; • Wykonywać badanie techniczne pojazdów: okresowe, dodatkowe, zgodności z warunkami technicznymi; • Obsługiwać urządzenia techniczno-pomiarowe na linii diagnostycznej; • Oceniać stan techniczny pojazdu na podstawie wyników badań diagnostycznych z ewentualnym uwzględnieniem skali i rangi usterek, jakie zostały zdiagnozowane w trakcie badania; • Wskazywać klientowi zdiagnozowane w trakcie badania usterki istotne lub stwarzające zagrożenie, uniemożliwiające pozytywne przejście badania; • Oceniać prawidłowość wykonanych działań diagnostycznych pojazdów i zgodności ich przeprowadzania z procedurami; • Umieszczać prawidłowo numer identyfikacji nadwozia pojazdu; • Wydawać w szczególnych przypadkach zastępcze tabliczki do identyfikacji pojazdu.

Z4 Prowadzenie ewidencji przeprowadzonych badań technicznych pojazdów zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Przepisy rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie zakresu i sposobu przeprowadzania badań technicznych pojazdów oraz wzorów dokumentów stosowanych przy tych badaniach; • Zasady obsługi komputera i drukarki; • Procedurę wydania tymczasowego zaświadczenia, w przypadku stwierdzenia w trakcie badania wystąpienia usterek istotnych lub stwarzających zagrożenie;	• Stosować przepisy w sprawie zakresu i sposobu przeprowadzania badań technicznych pojazdów oraz wzorów dokumentów stosowanych przy tych badaniach; • Obsługiwać komputer i drukarkę; • Wydawać tymczasowe zaświadczenie, w przypadku stwierdzenia w trakcie badania wystąpienia usterek istotnych lub stwarzających zagrożenie;

• Zasady obsługi programu Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców (CEPiK); • Zasady wypełniania dokumentów związanych z ewidencjonowaniem przeprowadzonych badań technicznych pojazdu; • Zasady obsługi kasy fiskalnej.	• Uzupełniać wpisy w programie Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców (CEPiK) zgodnie z rozporządzeniem; • Uzupełniać wpisy w dowodzie rejestracyjnym pojazdu; • Wypełniać dodatkowe dokumenty, zgodnie z procedurami dotyczącymi poszczególnych rodzajów badań technicznych pojazdów; • Drukować dla klienta raport z badania technicznego; • Obsługiwać kasę fiskalną i inkasować należność za przeprowadzone badanie techniczne.
---	--

3.3. Kompetencje społeczne

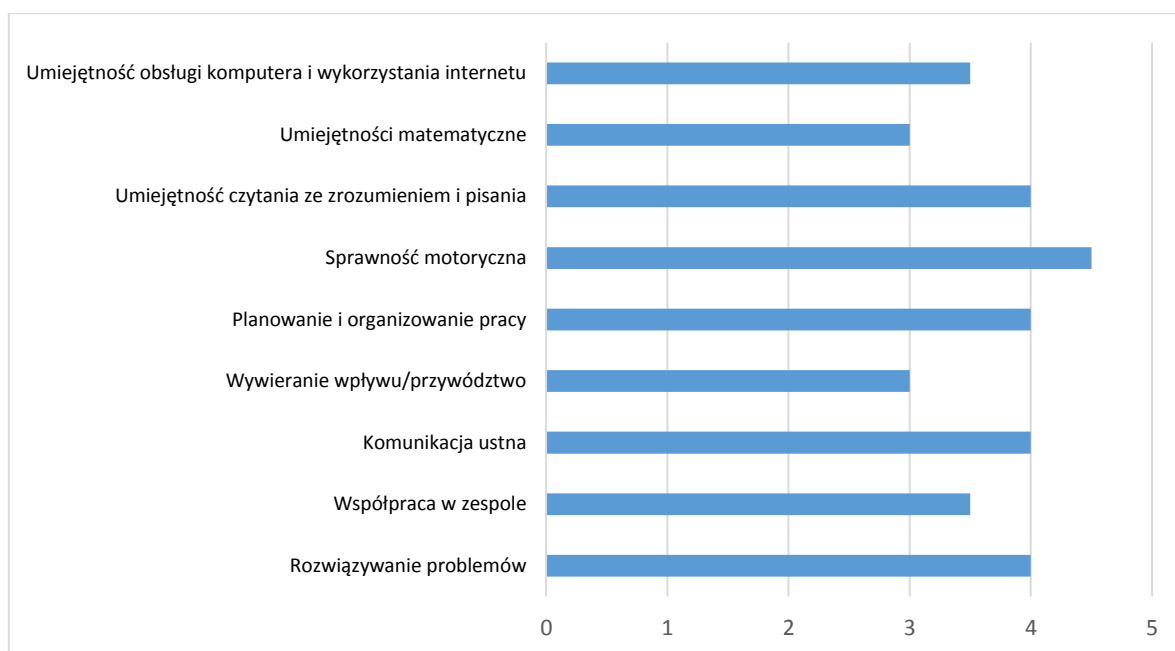
Pracownik w zawodzie **diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów** powinien mieć kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki podejmowanych działań oraz za powierzone pojazdy, przyrządy i urządzenia na stanowisku pracy diagnosty.
- Stosowania obowiązujących przepisów prawa w zakresie badań technicznych pojazdów.
- Funkcjonowania w zespole pracowniczym na stanowiskach pracy właściwych do wykonywanego zawodu.
- Dokonywania rzetelnej kontroli pojazdów i podejmowania decyzji adekwatnych do stanu technicznego pojazdu.
- Oceniania zagrożenia zdrowia oraz życia i podejmowania działań adekwatnych do stopnia zagrożenia podczas wykonywania badań technicznych pojazdów.
- Postępowania zgodnie z zasadami etyki zawodowej w zakresie wykonywanych badań technicznych pojazdów.
- Doskonalenia kompetencji zawodowych w kontekście zmian prawnych w zakresie badań technicznych pojazdów.

3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego wagę kompetencji kluczowych dla zawodu **diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów**.



Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Zatrudnienie w zawodzie **diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów** oferują:

- instytucje publiczne (w tym przedsiębiorstwa transportowe),
- prywatne firmy.

Podstawowymi miejscami zatrudnienia diagnosty uprawnionego do wykonywania badań technicznych pojazdów są przede wszystkim:

- okręgowe stacje kontroli pojazdów,
- podstawowe stacje kontroli pojazdów.

Obowiązujące przepisy prawne umożliwiają zatrudnienie diagnosty uprawnionego do wykonywania badań technicznych pojazdów w więcej niż jednej stacji kontroli pojazdów. Jednak należy pamiętać

o zgłoszeniu tego faktu staroście i uzyskać odpowiednie pieczątki dla każdej ze stacji, w której diagnosta będzie wykonywał badania techniczne.

Ponadto miejscem zatrudnienia diagnosty uprawnionego do wykonywania badań technicznych pojazdów mogą być m.in.:

- autoryzowane stacje obsługi i naprawy pojazdów,
- warsztaty naprawy samochodów,
- zakłady komunikacji publicznej,
- miejskie przedsiębiorstwa komunikacyjne.

Diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów może założyć i prowadzić własną działalność gospodarczą związaną z wykonywaniem badań technicznych pojazdów.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzawodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów**.

Wymagania dotyczące wykształcenia i praktyki niezbędnej do wykonywania zawodu diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów określa ustawa Prawo o ruchu drogowym.

Kompetencje przydatne do wykonywania zawodu diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów można uzyskać np. podejmując kształcenie:

- w 5-letnim technikum (od roku szkolnego 2019/2020) w pokrewnym zawodzie technik pojazdów samochodowych, albo
- w 3-letniej branżowej szkole I stopnia w zawodzie pokrewnym elektromechanik pojazdów samochodowych (w ramach kwalifikacji MG.12 Obsługa, diagnozowanie oraz naprawa elektrycznych i elektronicznych układów pojazdów samochodowych) lub mechanik pojazdów samochodowych (w ramach kwalifikacji MG.18 Diagnozowanie i naprawa podzespołów i zespołów pojazdów samochodowych), a następnie kontynuować naukę w 2-letniej branżowej szkole II stopnia (od roku szkolnego 2020/2021) w zawodzie pokrewnym technik pojazdów samochodowych (w ramach kwalifikacji MG.43 Organizacja i prowadzenie procesu obsługi pojazdów samochodowych), albo
- na kwalifikacyjnych kursach zawodowych (dla dorosłych) w zakresie kwalifikacji: MG.12 Obsługa, diagnozowanie oraz naprawa elektrycznych i elektronicznych układów pojazdów samochodowych lub MG.18 Diagnozowanie i naprawa podzespołów i zespołów pojazdów samochodowych i MG.43 Organizacja i prowadzenie procesu obsługi pojazdów samochodowych w zawodzie pokrewnym technik pojazdów samochodowych.

Kształcenie w zakresie kwalifikacyjnego kursu zawodowego (dla dorosłych) mogą prowadzić:

- publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,
- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie pokrewnym technik pojazdów samochodowych potwierdzają (również w trybie eksternistycznym) Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Szkolenie

Szkolenia w zawodzie **diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów** oferują:

- pracodawcy (na własne potrzeby) dla kandydatów do pracy i pracowników,
- wyspecjalizowane instytucje w zakresie przeprowadzania badań technicznych pojazdów,
- ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego.

Przykładowo, tematyka szkoleń może dotyczyć:

- podstaw diagnozowania nowoczesnych pojazdów samochodowych,
- aktualnych problemów badań technicznych pojazdów ze szczególnym uwzględnieniem eko-innowacji⁴,
- urządzeń technicznych stanowiących element instalacji zasilania pojazdów paliwami alternatywnymi w aspekcie badań technicznych pojazdów,
- bezpieczeństwa funkcjonalnego i elektrycznego pojazdów elektrycznych,
- nieprawidłowości stanu technicznego pojazdów występujących podczas kontroli drogowych.

Z reguły organizatorzy tych szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wybierzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wybieram-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2018 r.) wynagrodzenie osób pracujących w zawodzie **diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów** jest zróżnicowane i wynosi:

- w stacjach okręgowych od 3000 zł do 6000 zł brutto miesięcznie,
- w stacjach podstawowych od 2700 zł do 4200 zł brutto miesięcznie.

Poziom wynagrodzeń osób wykonujących zawód diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów uzależniony jest m.in. od:

- szczegółowego zakresu zadań na stanowisku,
- wykształcenia i stażu pracy,
- sytuacji na lokalnym rynku pracy,
- rodzaju pracodawcy (prywatny, publiczny),
- wielkości i kapitału firmy,
- regionu zatrudnienia.

Diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów jest (2018 r.) zawodem zrównoważonym, w których liczba ofert pracy zbliżona jest do liczby osób zdolnych do podjęcia zatrudnienia w tym zawodzie.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczeblach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów** możliwe jest zatrudnienie osób niepełnosprawnych.

Warunkiem niezbędnym do zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z dysfunkcją wzroku (04-O), jeśli posiadana wada jest skorygowana odpowiednimi szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi, które zapewnią ostrość widzenia;
- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L), jeśli niepełnosprawność jest możliwa do skorygowania za pomocą implantów lub aparatów słuchowych.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10.2018 r.

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/45/UE z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie okresowych badań zdadności do ruchu drogowego pojazdów silnikowych i ich przyczep oraz uchylająca dyrektywę 2009/40/WE (Dz. U. UE L 127 z 29.04.2014, s. 51).
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 i 1149, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1990).

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (Dz. U. poz. 1663).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860 z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 18 grudnia 2014 r. w sprawie szkolenia i egzaminowania diagnostów oraz wzorów dokumentów z tym związanych (Dz. U. poz. 1836).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie zakresu i sposobu przeprowadzania badań technicznych pojazdów oraz wzorów dokumentów stosowanych przy tych badaniach (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 776, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 10 lutego 2006 r. w sprawie szczegółowych wymagań w stosunku do stacji przeprowadzających badania techniczne pojazdów (Dz. U. Nr 40, poz. 275).
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych pojazdów oraz zakresu ich niezbędnego wyposażenia (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 2022, z późn. zm.).

Literatura branżowa:

- Dąbrowski M., Kowalczyk S., Trawiński G.: Diagnostyka pojazdów samochodowych. Podręcznik do nauki zawodu technik pojazdów samochodowych. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2015.
- Dąbrowski M., Kowalczyk S., Trawiński G.: Pracownia diagnostyki pojazdów samochodowych. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2011.
- Fundowicz P., Radzimierski M., Wieczorek M.: Konstrukcja pojazdów samochodowych. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2010.
- Gawlik Z., Sikora Z., Tabor A.: Vademecum Diagnosty XXI stan prawny na rok 2018. Ośrodek Kształcenia Kadr Kierowców Auto-Transbud, Kraków 2018.
- Gębiś P.: Niezbędnik diagnosty SKP. Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Mechaników Polskich Ośrodek Rzecznawstwa i Szkoleń SIMP – AUTOMEX, Tarnów 2013.
- Kubiak P., Zalewski M.: Pracownia diagnostyki pojazdów samochodowych. Wydawnictwa Komunikacji i Łączności, Warszawa 2013.
- Trzeciak K.: Diagnostyka samochodów osobowych. Wydawnictwa Komunikacji i Łączności, Warszawa 2009.
- White C., Randall M.: Kody usterek. Poradnik diagnosty samochodowego. Wydawnictwa Komunikacji i Łączności, Warszawa 2006.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.10.2018]:

- Badanie pojazdu na Okręgowej Stacji Kontroli: <http://www.cartec-polska.pl/wyposazenie-oskp.html>
- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>

- Centrum szkoleniowe techniki motoryzacyjnej: <http://www.szkoleniabosch.pl>
- Badanie pojazdu na podstawowej Stacji Kontroli Pojazdów: <https://www.youtube.com/watch?v=QG5-ONNRbdU>
- Diagnoza usterek układu kierowniczego i zawieszenia: <https://www.youtube.com/watch?v=4dLFzGRIT5U>
- Informator o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie (kształcenie według podstawy programowej z 2017 r.) elektromechanik pojazdów samochodowych 741203: https://www.cke.edu.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/741203.pdf
- Informator o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie (kształcenie według podstawy programowej z 2017 r.) mechanik pojazdów samochodowych 723103: https://www.cke.edu.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/723103.pdf
- Informator o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie (kształcenie według podstawy programowej z 2017 r.) technik pojazdów samochodowych 311513: https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/311513.pdf
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wizyta w Okręgowej Stacji Kontroli Pojazdów: <https://www.youtube.com/watch?v=smJqlpQ2qyE>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.

Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.

Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Analizator spalin	Przyrząd pomiarowy przeznaczony do pomiaru zawartości następujących składników gazowych: tlenku węgla (CO), dwutlenku węgla (CO ₂), węglowodorów (HC), tlenu (O ₂) w spalinach pojazdów z silnikami o zapłonie iskrowym.	http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20072411765/O/D20071765.pdf [dostęp: 31.10.2018]
2	Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców (CEPIK)	System informatyczny obejmujący centralną bazę danych zawierającą dane i informacje o pojazdach mechanicznych, ich właścicielach i posiadaczach, a także osobach posiadających wymagane uprawnienia do prowadzenia pojazdów.	http://www.cepik.gov.pl [dostęp: 31.10.2018]
3	Dymomierz	Przyrząd do określania zawartości sadzy w gazach spalinowych silnika.	https://sjp.pwn.pl/szukaj/dymomierz.html [dostęp: 31.10.2018]

4	Ekoinnowacje	Rozwiązania, które służą ochronie środowiska i zdrowiu człowieka (produkty, procesy).	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://ekoinnowacje.info/istota-i-znaczenie-ekoinnowacji [dostęp: 31.10.2018]
5	Klucz dynamometryczny	Klucz z urządzeniem sprężynowym umożliwiającym regulację siły dokręcenia.	https://encyklopedia.pwn.pl/szukaj/Klucz%20dynamometryczny.html [dostęp: 31.10.2018]
6	Manometr	Przyrząd do pomiaru ciśnienia.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://encyklopedia.pwn.pl/szukaj/Manometr.html [dostęp: 31.10.2018]
7	Ścieżka (linia) diagnostyczna	Zbiór urządzeń zamontowanych w jednym ciągu na stacji kontroli pojazdów (SKP) służący do kontroli geometrii pojazdu, sprawności zwieszenia, skuteczności działania układu hamulcowego.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.e-autonaprawa.pl/artykuly/4066/certyfikowane-linie-diagnostyczne.html [dostęp: 31.10.2018]
8	Układ OBDII/EOBD (On Board Diagnostic II /European On Board Diagnostic)	System diagnostyki pokładowej pojazdu. Jest to diagnostyka prowadzona przez sterownik silnika, który kontroluje działanie elementów i podzespołów odpowiedzialnych za emisję spalin, a pojawiające się usterki są rozpoznawane i zapisywane w pamięci jako błędy i sygnalizowane w odpowiedni sposób np. za pośrednictwem lampki kontrolnej MIL (Malfunction Indicator Light).	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.motofakty.pl/artykul/co-to-jest-obd-i-obd-ii-i-eobd.html [dostęp: 31.10.2018]

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.